

Ruimtelijke onderbouwing

ten behoeve van Zonnepark Skieppeleane
in de gemeente Opsterland

Behoort bij besluit van B en W d.d. 1-10-2018
OV-2018- 3427
Teamleider Vergunning, W. Smit

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1.	Aanleiding	3
1.2.	Nut en noodzaak	3
1.3.	Locatie	3
1.4.	Planologisch regime	5
1.5.	Leeswijzer	6
2.	Gebieds- en projectbeschrijving	7
2.1.	Beschrijving projectgebied	7
2.2.	Projectbeschrijving	9
3.	Beleidskader	14
3.1.	Rijksbeleid	14
3.2.	Provinciaal beleid	15
3.3.	Gemeentelijk beleid	17
4.	Omgevingsaspecten	19
4.1.	Milieuzonering	19
4.2.	Geluid	19
4.3.	Water	19
4.4.	Bodem	20
4.5.	Archeologie en cultuurhistorie	20
4.6.	Ecologie	20
4.7.	Externe veiligheid	21
4.8.	Luchtkwaliteit	21
4.9.	Kabels en leidingen	21
4.10.	Milieueffectrapportage	21
5.	Procedure en uitvoerbaarheid	22
5.1.	Procedure	22
5.2.	Overleg met de omgeving	22
5.3.	Economische uitvoerbaarheid	23
6.	Conclusies	24

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Voor een perceel aan de Skieppeleane, ten noorden van nummer 4, zijn plannen voor de aanleg van een zonnenveld. Het perceel staat kadastraal bekend onder gemeentecode URT00, sectie F, perceelnummer 2511. Dit zonnenveld heeft een oppervlakte van ca. 3,9 ha. Op dit terrein is ruimte voor 13.300 zonnepanelen. De zonnepanelen hebben een gezamenlijk vermogen van circa 4,5 MWp. Anders gezegd, met de hoeveelheid opgewekte stroom kunnen meer dan 1.300 huishoudens van elektriciteit worden voorzien.

Het realiseren van een zonnepark op deze gronden is in strijd met het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied'. In deze ruimtelijke onderbouwing wordt gemotiveerd waarom de aanpassing van de bestemming verantwoord is en het plan voldoet aan de te stellen milieueisen.

1.2. Nut en noodzaak

De uitstoot van broeikasgassen als gevolg van de energiebehoefte kan worden beperkt door energiebesparing en door grootschalige inzet van duurzame energiebronnen. Een dergelijke omschakeling in de Nederlandse elektriciteitsvoorziening betekent een forse inspanning. Nederland heeft voor wat betreft de doelstelling op het gebied van duurzame energie aansluiting gezocht bij de taakstelling die in Europees verband is geformuleerd. Deze EU-taakstelling voor duurzame energie bedraagt voor Nederland 14% van het energiegebruik in 2020.

De Nederlandse regering heeft met het Nationaal Energieakkoord die Europese taakstelling voor Nederland verhoogd naar 16% in het jaar 2023. In 2023 moet dus 16% van het totale jaarlijkse energieverbruik afkomstig zijn uit duurzame energiebronnen. Voor de overheid is zonne-energie, naast andere vormen van duurzame energie, een van de bronnen van duurzame energie die benut moet worden om aan die doelstelling te kunnen voldoen.

Zonne-energie zal een belangrijk aandeel gaan leveren in de toekomstige duurzame energievoorziening. Zonne-energie is degelijk en betrouwbaar, flexibel te ontwikkelen en kan dicht bij de gebruiker worden gerealiseerd. Maar zonne-energie vraagt ook om ruimte. Deels kan die ruimte gevonden worden door bestaande bouwwerken te benutten en door extra functies aan een ruimte toe te voegen. Een goed voorbeeld hiervan is een parkeerterrein met zonnecarports. Maar dan nog is er veel extra ruimte nodig. Voor de komende 10 jaar wordt de behoefte op zonne-energie ingeschat op 14 gigawatt (getallen gebaseerd op de Nationale Energieverkenning 2016). Wanneer daarvan een derde op daken van woningen en bedrijfspanden wordt gerealiseerd, blijft er nog steeds circa 10 gigawatt over die op land zal moeten worden opgesteld. Dit komt overeen met circa 10.000 hectare landgebruik ten behoeve van zonnepanelen.

1.3. Locatie

Het projectgebied ligt aan de Skieppeleane, ten noorden van het op nummer 4 gevestigde autobedrijf en aan de overzijde van de sportvelden. Het perceel is ca 4 ha en is nu als grasland in gebruik. De ligging van het projectgebied is aangegeven op de onderstaande afbeelding.

Ligging locatie in de omgeving

Aanzicht locatie vanaf de zuidwestzijde (bron: Google Street View)

Aanzicht locatie vanaf de noordwestzijde (bron: Google Street View)

1.4. Planologisch regime

Het vigerende bestemmingsplan ter plaatse van de gronden is het bestemmingsplan Buitengebied (vastgesteld 30 juni 2014). Een fragment van de verbeelding van het bestemmingsplan is hieronder weergegeven. In het vigerende bestemmingsplan is de bestemming voor de gronden 'Agrarisch', met een dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorie' en een gebiedsaanduiding "luchtvaartverkeerzone".

Fragment verbeelding vigerend bestemmingsplan (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl)

Het realiseren van een zonnepark op deze gronden is in strijd met het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied'. Het bestemmingsplan heeft geen binnenplanse afwijkmogelijkheid een omgevingsvergunning te verlenen of wijzigingsbevoegdheid het bestemmingsplan te wijzigen. Ook biedt artikel 4 van bijlage 2 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) geen mogelijkheid een zonnepark te realiseren. Het zonnepark kan wel mogelijk gemaakt worden door toepassing te geven aan de procedure voor een omgevingsvergunning op grond van artikel 2.12 lid 1, onder a, onder 3° van de Algemene

wet omgevingsrecht (Wabo). Het betreft hier de uitgebreide procedure. De omgevingsvergunning kan alleen worden verleend wanneer er sprake is van een goede ruimtelijke onderbouwing. In deze ruimtelijke onderbouwing komen alle relevante aspecten vanuit de ruimtelijke ordening voor dit project aan de orde en toont aan dat het project in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Voorliggend document voorziet hierin.

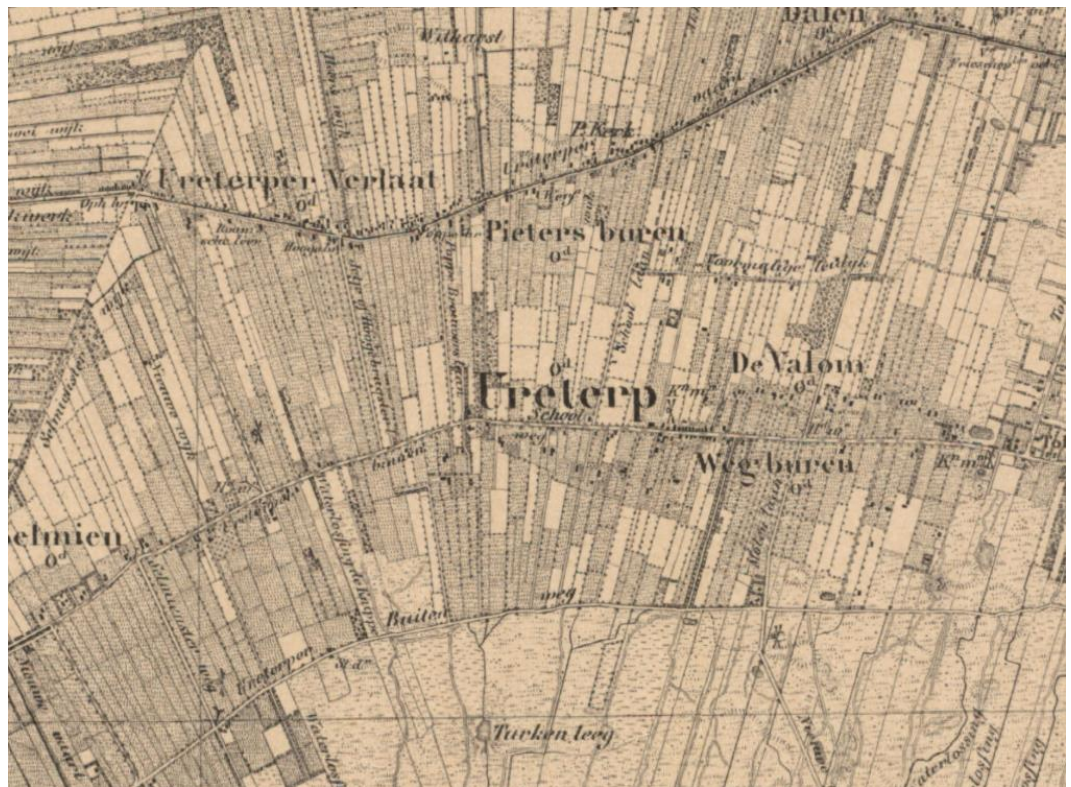
1.5. Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk geeft de beschrijving van de bestaande situatie en het project weer. Het derde hoofdstuk gaat in op het van toepassing zijnde beleidskader. Hoofdstuk vier behandelt de omgevingsaspecten. Hoofdstuk vijf gaat in op de procedurele aspecten en de economische uitvoerbaarheid. Het zesde en laatste hoofdstuk geeft de conclusies van de onderbouwing weer.

2. Gebieds- en projectbeschrijving

2.1. Beschrijving projectgebied

Het plangebied ligt in een beekdal en zandrug landschap. Het beekdal- en dekzandrug-cultuurlandschap is ontstaan vanuit de rivierontginningen in de middeleeuwen. De beekdalen zijn gevormd na de voorlaatste ijstijd. In de dalen en tegen de dekzandruggen heeft zich na de laatste ijstijd, een hoogveenpakket gevormd. Het duurde voor het huidige Opsterland vermoedelijk tot de 10e / 11e eeuw voor er bewoning was. Het gebied was grotendeels bedekt met hoogveen met een zoom van lichte broek- of moerasbossen. Karakteristiek voor het beekdal en zandrug landschap zijn de langgerekte verkavelingspatronen die uiteindelijk eindigen bij een dorpsgrens, grietenijgrens of een parochiegrens (bij kerkeigendommen). Deze langgerekte verkavelingsstructuur ligt aan de basis van het huidige cultuurlandschap in de omgeving van Ureterp.

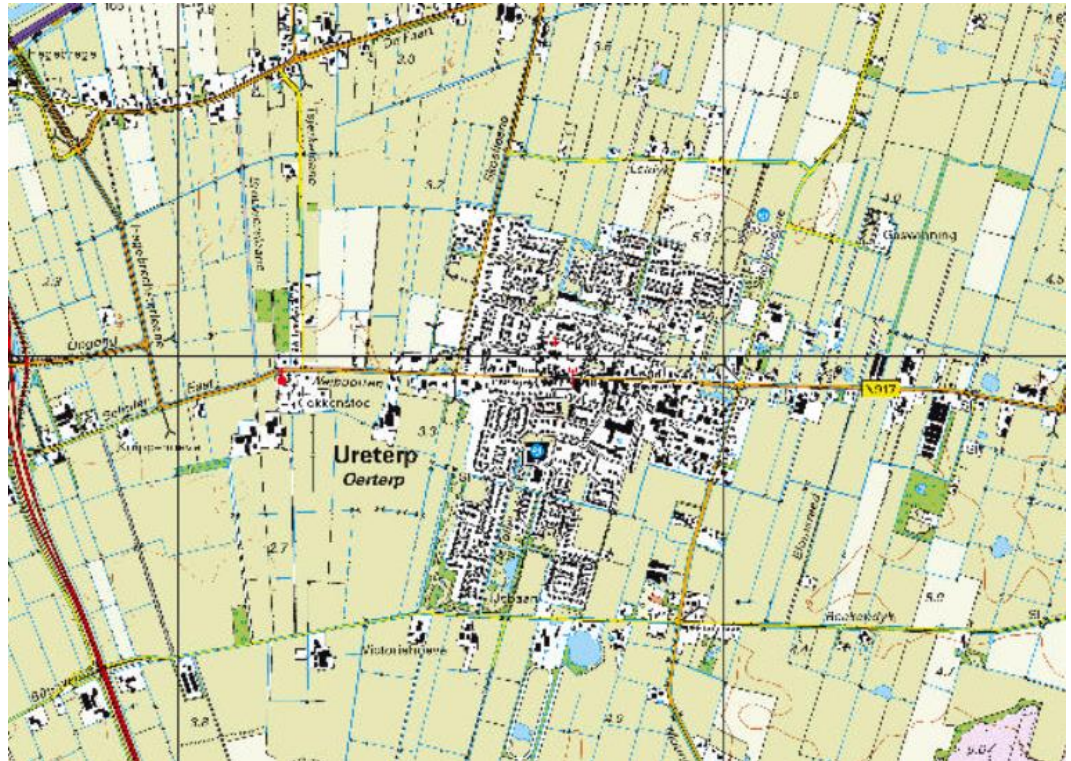
Situatie 1920 (bron: Kadaster)

Situatie 1957 (bron: Kadaster)

Situatie 2000 (bron: Kadaster)

Situatie 2016 (bron: Kadaster)

Een groot deel van het landelijke gebied van de gemeente Opsterland is in gebruik als landbouwgrond. Het plangebied kent eveneens een agrarisch gebruik. Het perceel wordt aan drie zijden omzoomd door opgaande beplanting. Alleen aan de noordzijde ontbreekt aaneensluitende beplanting. Vanaf deze zijde is open zicht op het plangebied. Het perceel wordt via deze kant ontsloten.

2.2. Projectbeschrijving

Opwekking zonne-energie

Het project maakt de aanleg van een zonnepark mogelijk. De zonnepanelen worden op opstellingen op het perceel geplaatst en gefundeerd op palen. Het totale projectgebied omvat ca. 3,9 hectare. Op dit terrein is ruimte voor ca. 13.300 zonnepanelen. De aan te leggen zonnepanelen hebben een gezamenlijk vermogen van circa 4,5 MWp. Om na te gaan hoe dit zich verhoudt tot het elektriciteitsverbruik van Ureterp is via Energie in beeld het elektriciteitsverbruik van Ureterp bekeken, zie navolgend figuur.

Elektrische energieverbruik regio Ureterp

Uit de verbruikscijfers van de netwerkbeheerders blijkt dat het verbruik in het postcodegebied wat betreft elektrische energie circa 6.900 MWh bedraagt. Gebaseerd op deze cijfers voorziet de locatie van 3,9 hectare in circa 60% van het elektriciteitsverbruik in Ureterp.

Plaatsing opstellingen voor zonnepanelen

Voor de inrichting van het zonneveld is een inrichtingstekening gemaakt, zoals is opgenomen als bijlage bij deze ruimtelijke onderbouwing. Belangrijke aspecten hierin zijn de landschappelijke inpassing van de panelen, evenals de positionering van de panelen in het veld. Doordat het zonneveld één perceel beslaat, volgt de opstelling van de zonnepanelen de bestaande verkaveling. Ook de richting waarop de zonnepanelen in het veld worden geplaatst sluit hierop aan. N.B. de groene panelen zijn noordgerichte panelen, de blauwe panelen zijn zuidgericht.

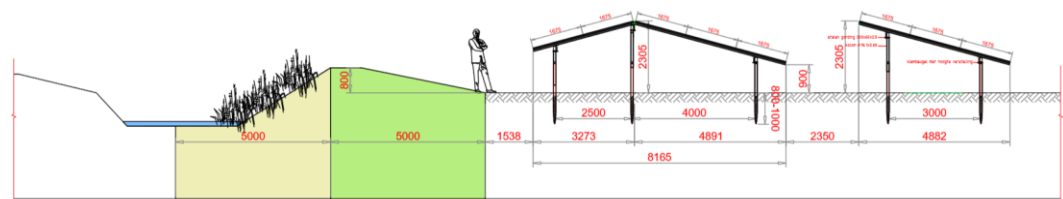
Weergave ligging zonnepark

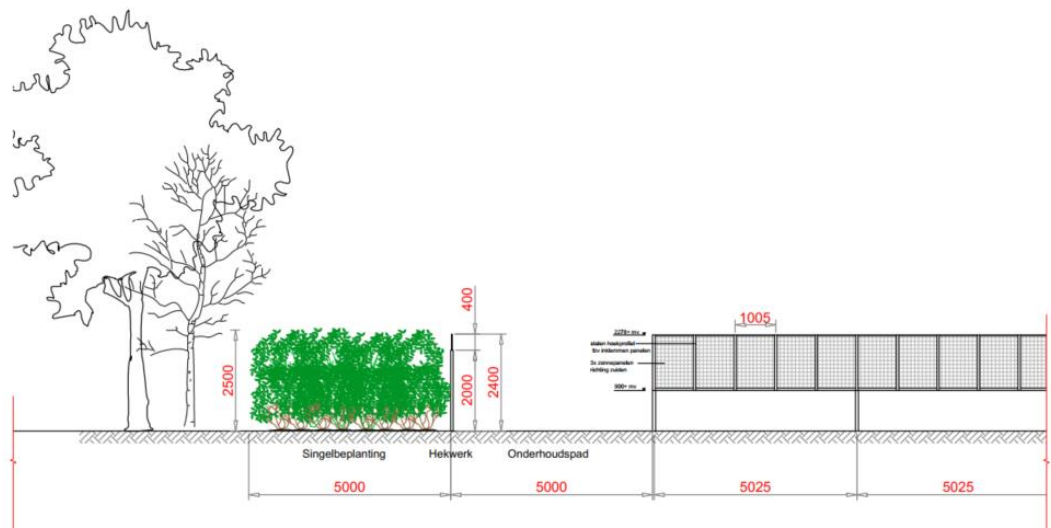
Weergave ligging zonnepark kadastrale ondergrond

De opstelling voor de zonnepanelen wordt op palen gefundeerd. Voor het zonnepark zullen hierdoor slechts geringe graafwerkzaamheden nodig zijn (met name verbreding watergang). Er komen geen zware graaf- of grondverzetmachines aan te pas. Ook zal er niet worden geheid. Alleen stroomkabels worden (1 m diep) ingegraven. Deze worden door middel van een mantelbuis afgeschermd tegen beschadigingen.

De zonnepanelen worden aangelegd tot een hoogte van ca. 2,3 m en worden op het zuiden gericht. Aan de noordzijde wordt een extra rij panelen geplaatst, gericht op het noorden. Hierdoor wordt vanaf deze kant niet op de achterzijde van de panelen uitgekeken.

Dwarsprofiel zonnepark (noordelijke rand)

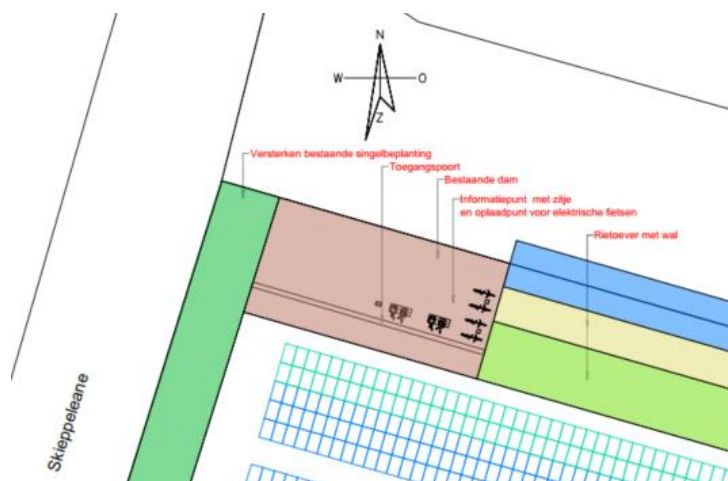

Dwarsprofiel zonnepark (westelijke rand)

Landschappelijke inpassing en inrichting

De aanleg van een zonnepark is van invloed op de beleving van het landschap. Het zonnepark wordt daarom landschappelijk zorgvuldig ingepast. De bestaande singelbeplanting aan de west-, zuid- en oostzijde van het perceel wordt in het project versterkt. Achter de beplanting aan de westzijde wordt een hekwerk geplaatst. Omwonenden hebben tijdens de inloopbijeenkomsten aangegeven het belangrijk te vinden dat er wintergroene beplanting om het zonnepark aanwezig is. Zodat ook in dit jaargetijde weinig zicht te op het zonnepark is. Het beplantingsplan is hierop afgestemd. Voor de aanleg wordt een lokale hovenier gevraagd.

Langs de noordzijde wordt een rietoever met wal gerealiseerd. De bestaande watergang wordt aan deze zijde verbreed en er wordt een rietoever met wal aangelegd. De laatste rij zonnepanelen is hier op het noorden gericht, zodat niet op de achterzijde van de panelen wordt uitgekeken. In de noordwesthoek wordt bij de toegangspoort een informatiepunt met zitje ingericht. Hierbij komt ook een oplaadpunt voor elektrische fietsen. Hiermee biedt het zonnepark een nieuwe rustplek voor fietstoeristen in de omgeving.

Inrichting noordwesthoek van het projectgebied

Detail informatiebord

Het idee is om schapen te laten grazen onder de zonnepanelen, om ook de agrarische functie van de projectlocatie te behouden. Hiervoor is een bewoner van de Boerestreek gevraagd.

3. Beleidskader

3.1. Rijksbeleid

Energieakkoord voor duurzame groei

In september 2013 sloten meer dan 40 organisaties het Energieakkoord voor duurzame groei. Eén van de doelen is het vergroten van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking (in september 2013 ruim 4%) naar 14% in 2020. Een verdere stijging van dit aandeel naar 16% is beoogd in 2023. Om dit te bereiken, is een tiental pijlers geformuleerd. Pijler 3 gaat over het stimuleren van decentrale duurzame energie, waaronder zonne-energie. In het Energieakkoord is aangegeven dat voor deze vorm vooral belemmeringen weggehaald moeten worden. Belemmeringen zijn onder meer (niet uitputtend) een goede ruimtelijke inpassing om belemmeringen bij vrijwaringsgebieden waar mogelijk weg te nemen, het actualiseren van bouwregelgeving aan een grotere inzet van hernieuwbare energie, het actualiseren van vergunningsprocedures gericht op snellere toepassing van innovaties en het verkorten van project doorlooptijden.

Het project aan de Skieppeleane draagt vanwege de opwekking van zonne-energie bij aan het doel om het aandeel hernieuwbare energie te vergroten, zoals in het energieakkoord is geformuleerd.

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is de visie van het Rijk op de ruimtelijke en mobiliteitsopgaven voor Nederland richting 2040 aangegeven. Dit betreft een integraal kader voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

De rol van de rijksoverheid in het ruimtelijke beleid voor nationale elektriciteitsvoorziening ligt in het zorgen voor voldoende ruimte voor een adequate infrastructuur.

Energiezekerheid is een belangrijk economisch goed. De verdere integratie van de Europese energiemarkt maakt dat er een steeds groter beroep op internationale verbindingen wordt gedaan en hoogspanningsverbindingen mogelijk om uitbreiding vragen. Het Rijk wijst daarbij de tracés van hoogspanningsverbindingen (vanaf 220 kV) en locaties voor de opwekking van elektriciteit (vanaf 500 MW) aan en zorgt voor de inpassing hiervan. Het project valt hier niet onder, aangezien circa 4,5 MWp zal worden opgewekt.

Het Rijk zet in op een transitie naar een duurzame, hernieuwbare energievoorziening en het geschikt maken van de elektriciteitsinfrastructuur op de langere termijn voor meer decentrale opwekking van elektriciteit.

In de Structuurvisie wordt aangegeven dat het aandeel van duurzame energiebronnen als wind, zon, biomassa en bodemenergie in de totale energievoorziening omhoog moet. De ambitie is dat Nederland in 2040 een robuust internationaal energienetwerk kent en dat de energietransitie ver gevorderd is.

Het is primair de taak van provincies en gemeenten om voldoende ruimte te bieden voor duurzame energievoorziening (zoals zonne-energie en biomassa). Het ruimtelijk rijksbeleid voor (duurzame) energie beperkt zich daarom enkel tot grootschalige windenergie op land en op zee, gelet op de grote invloed op de omgeving en de omvang van deze opgave. Voor andere energiefuncties is geen nationaal ruimtelijk beleid nodig, naast het faciliteren van ontwikkelingen door het aanpassen van wet- en regelgeving en het delen en ontwikkelen van kennis.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De borging van de uitspraken uit de SVIR heeft in juridische zin plaatsgevonden in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). In het Barro zijn de verschillende nationale belangen vastgelegd die doorwerking moeten krijgen bij lagere overheden. Het gaat om de volgende nationale belangen: rijksvaarwegen, project Mainportontwikkeling

Rotterdam, kustfundament, grote rivieren, Waddenzee en waddengebied, defensie, Ecologische Hoofdstructuur, erfgoederen van universele waarden, hoofdwegen en hoofdspoorwegen, elektriciteitsvoorziening, buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, primaire waterkeringen buiten het kustfundament en het IJsselmeer-gebied.

Het onderhavige project heeft geen betrekking op de voornoemde rijksbelangen.

Ladder voor duurzame verstedelijking

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. Daarin staat dat pas als herstructurering of transformatie van bestaand stedelijk gebied onvoldoende ruimte biedt om aan de ruimtevraag van het plan te voldoen, er sprake kan zijn van een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Het begrip "stedelijke ontwikkeling" is daarbij als volgt gedefinieerd: "ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen."

Afweging

Een zonnepark betreft geen stedelijke functie in de zin van de ladder voor duurzame verstedelijking, zoals hiervoor genoemd. De uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 februari 2015 (201400570/1/R6) bevestigt dat functies die niet onder begripsbepaling zijn genoemd en ook niet in de handreiking zijn genoemd, niet als verstedelijking worden aangemerkt. Daarbij merkt de Afdeling op dat de strekking van de regeling gericht is op het tegengaan van leegstand. Het zonnepark leidt niet tot leegstand elders. Ook de provincie Fryslân oordeelt in haar notitie Romte foar Sinne dat een opstelling van zonne-energie niet hoeft te worden aangemerkt als stedelijke ontwikkeling. De ladder voor duurzame verstedelijking is derhalve niet van toepassing op voorliggend project.

3.2. Provinciaal beleid

Streekplan Fryslân

Op 13 december 2006 is door Provinciale Staten het 'Streekplan Fryslân 2007: Om de kwaliteit fan de romte' vastgesteld. Het streekplan geeft de visie van Provinciale Staten op het ruimtelijk beleid van de provincie weer. Centraal in het streekplan staat het begrip 'ruimtelijke kwaliteit'. Hiermee bedoelt de provincie dat in ruimtelijke plannen, in ontwerpen en in de uitvoering expliciet gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde worden toegevoegd aan de omgeving. Deze drie waarden waarborgen op de langere termijn een doelmatig gebruik en herkenbaarheid van de ruimte. Het betekent ook een ruimtelijke inrichting die bijdraagt aan duurzame ontwikkeling. De provincie wil deze doelstellingen koppelen aan een krachtige sociaaleconomische ontwikkeling in een leefbare omgeving.

In het streekplan kiest de provincie met betrekking tot duurzame energie voor een stimulerende rol. Gemeenten worden gevraagd om kansen te benutten voor een duurzame energiehuishouding. De provincie stimuleert gemeenten bij het ontwikkelen van energievisies. Het streekplan geeft geen richting aan de ruimtelijke invulling daarvan en voorziet niet in specifiek beleid voor zonne-energie(opstellingen). Wel geldt specifiek beleid voor te beschermen gebieden, zoals de Ecologische Hoofdstructuur, natuurgebieden buiten de EHS, waaronder weidevogelgebieden, en reserveringszones voor dijkversterking. Dat beleid kan in de weg staan aan of beperkingen opleggen aan opstellingen voor zonne-energie.

Romte foar Sinne

Sinds de inwerkingtreding van het Streekplan is duurzaamheid veel hoger op de agenda komen te staan. De provincie heeft besloten tot een (aanvullende) beleidsnotitie over zonne-energie: 'Romte foar Sinne'. De provincie wenst een voortvarende ontwikkeling van zonne-energie. Dit past in de provinciale doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid en duurzame energie.

De provincie heeft zichzelf tot doel gesteld in 2020 haar ambitie van 500 MW te hebben gehaald. Voor zonne-energie is geen regionale behoefte bepaald. De 500 MW tot 2020 is een provinciale ambitie, geen behoefte raming. In zekere zin is de behoefte aan duurzame energie voorsnog 'onbeperkt'. Met haar ruimtelijk beleid wil zij daarom de initiatieven die ontstaan voor opstellingen van zonnepanelen faciliteren, maar ook ruimtelijk begeleiden. Dit om ruimtelijke kwaliteit te behouden en daarmee het image van en draagvlak voor zonne-energie hoog te houden.

In de notitie 'Romte foar Sinne' is uiteengezet waar en onder welke voorwaarden de provincie ruimte wil bieden aan de plaatsing van opstellingen voor zonnepanelen. De provincie wil op zorgvuldige wijze, ruimte geven aan gemeentelijke beleidsambities en aan projecten met draagvlak van lokale energie-coöperaties.

De provincie ziet, gezien haar inzet op 'kwaliteit fan de romte' als haar verantwoordelijkheid om met name sturing te geven aan opstellingen buiten bestaand bebouwd gebied. Daarbij wordt gekozen voor een verruiming van het ruimtelijk beleid. Onder kwalitatieve voorwaarden wordt ruimte geboden voor opstellingen aansluitend aan of nabij stad en dorp, en als uitbreiding van stad en dorp. Daarbij wordt vastgehouden aan de lijn van 'meervoudig ruimtegebruik': dat betekent geen solitaire opstellingen 'in het veld' behalve als die opstelling een plaats krijgt op het terrein van een andere, bestaande functie.

Om de gewenste beleidsruimte te bieden is de Verordening Romte op dit punt aangepast.

Verordening Romte

In de Verordening Romte zijn regels gesteld die ervoor moeten zorgen dat de provinciale ruimtelijke belangen doorwerken in de gemeentelijke ruimtelijke plannen. Als daaraan niet wordt voldaan, zal de provincie een zienswijze indienen en eventueel een aanwijzing geven als onvoldoende aan die zienswijze tegemoet wordt gekomen. De verordening vormt daarmee de concrete uitwerking van het provinciaal ruimtelijke beleid.

In de verordening is onderscheid gemaakt tussen de begrippen bestaand stedelijk gebied en landelijk gebied. Binnen het bestaand stedelijk gebied bestaat een grotere mate van beleidsvrijheid voor wat betreft de ruimtelijke ordening dan in het landelijk gebied. Onder bestaand stedelijk gebied wordt verstaan: "Het gebied dat de bestaande of bij bestemmingsplan toegelaten en voorziene woon- of bedrijfsbebouwing waaronder mede begrepen de daarbij behorende openbare voorzieningen en verkeersinfrastructuur van een kern bevat, zoals begrensd op de van de verordening deel uitmakende kaarten Begrenzing bestaand stedelijk gebied". De definitie van landelijk gebied sluit daar op aan: "Het gebied buiten het bestaand stedelijk gebied".

Door Provinciale Staten is d.d. 25 juni 2014 een herziene versie van de 'Verordening Romte Fryslân 2014' vastgesteld die per 1 augustus 2014 in werking is getreden. Op 21 februari 2018 is de Verordening Romte op onderdelen gewijzigd. Met deze wijziging is het provinciaal beleid ten aanzien van opstellingen voor zonne-energie verwerkt in de Verordening Romte.

Artikel 9 uit de Verordening Romte gaat over Duurzame energie, artikel 9.4 is specifiek gericht op opstellingen voor zonne-energie. De verordening richt zich op opstellingen voor zonne-energie op de grond (maaiveld), maar staat sinds de wijziging van 21 februari 2018 ook het gebruik van zandwinputten voor de opwekking van zonne-energie toe. De regeling uit artikel 9.4 heeft alleen betrekking op gronden buiten 'bestaand stedelijk gebied', zoals in de verordening begrensd. De opstelling van panelen binnen bestaand stedelijk gebied is een

gemeentelijke verantwoordelijkheid. Het plangebied van dit bestemmingsplan ligt buiten het bestaand stedelijk gebied. Artikel 9.4.1 uit de Verordening Romte is daarmee van toepassing.

Artikel 9.4.1, lid 1 onder a staat toe dat een ruimtelijk plan in het landelijk gebied voorziet in een opstelling voor zonne-energie, wanneer de locatie aansluit op bestaand stedelijk gebied van een stad of dorp of als deel uitmaakt van een uitbreidingslocatie, of nabij bestaand stedelijk gebied, mits het zonnepark een redelijke aansluiting heeft of krijgt op het stedelijk weefsel van stad of dorp. Voorwaarde is dat de locatie van de opstelling en de omvang in de plantoelichting worden onderbouwd, aan de hand van de volgende punten:

- a. de gemeentelijke ambitie inzake zonne-energie,
- b. de daaraan verbonden analyse van en visie op mogelijkheden binnen en buiten bestaand bebouwd gebied,
- c. de energiebehoefte van een kern, of van enkele samenwerkende kernen en de mogelijkheid van participatie van bewoners, en
- d. aard en schaal van een kern.

De projectlocatie sluit aan op het bestaand stedelijk gebied van Ureterp. Voor de beoordeling ten aanzien van het gemeentelijke beleid wordt verwezen naar de volgende paragraaf (3.3 gemeentelijk beleid). Om te beoordelen of het zonnepark past bij de aard en schaal van de kern Ureterp is het gekeken naar het energieverbruik van deze plaats. Zoals aangegeven in paragraaf 2.2 blijkt uit de verbruikscijfers van de netwerkbeheerders dat het verbruik in het postcodegebied wat betreft elektrische energie circa 6.900 MWh bedraagt. De locatie van 3,9 hectare zou circa 60% van het elektriciteitsverbruik in de kern voorzien. Het zonnepark past daarmee qua schaal bij de energiebehoefte van het dorp.

Hiernaast dient, op grond van de Verordening Romte, te worden onderbouwd of de opstelling inpasbaar is binnen de landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten. Hiervoor wordt een ruimtelijk inrichtingsplan opgesteld, waarvan de uitvoering als voorwaardelijke verplichting wordt opgenomen in de regels bij de te verlenen omgevingsvergunning. Het beleidsdocument 'Sinnefjilden yn it lânskip' biedt hiervoor handvatten.

Sinnefjilden yn it lânskip

De beleidsnotitie Sinnefjilden yn it lânskip biedt tien vertrekpunten, gericht op een zorgvuldige locatiebepaling en inpassing van zonnevelden. Dit is een kwalitatieve en praktische aanvulling op de beleidsnotitie Romte foar Sinne. In Romte foar Sinne staan de provinciale doelstellingen ten aanzien van zonne-energie opstellingen en de planologische randvoorwaarden voor zonne-energie opstellingen. Middels de vertrekpunten voor zonnevelden stimuleert de provincie een integrale aanpak, waarbij ruimtelijke kwaliteit een belangrijke voorwaarde is bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Het zonnepark sluit aan op de bestaande verkavelingsstructuur. Tevens is aandacht besteed aan de landschappelijk inpassing, waarbij rekening is gehouden met het bestaande cultuurlandschap. Het planontwerp is omschreven in hoofdstuk 2.

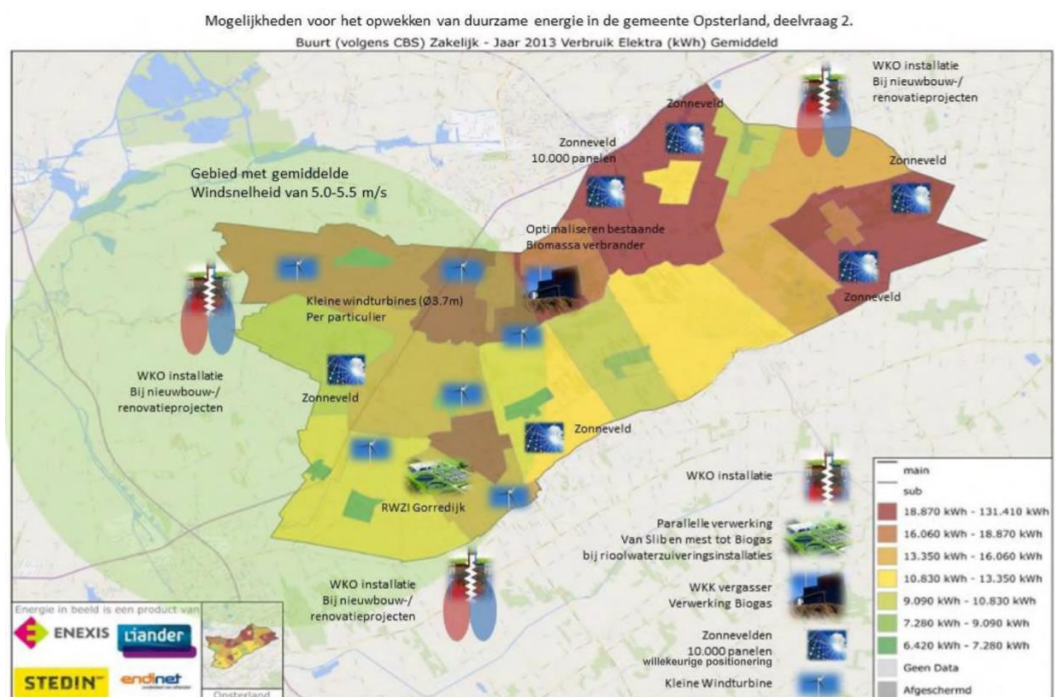
3.3. Gemeentelijk beleid

Omgevingsvisie 2015-2030

In 2015 heeft de gemeente Opsterland de Omgevingsvisie 2015-2030 vastgesteld. De gemeente Opsterland heeft bewust gekozen voor het opstellen van een Omgevingsvisie vanwege de mogelijkheid om integraal beleid te formuleren. Het sociaal domein en het fysiek domein komen samen in deze visie en daarbij staat de vitaliteit van de gemeenschap centraal. Het gemeentelijk beleid heeft te maken met ingrijpende maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder de veranderingen in de bevolkingssamenstelling. De Omgevingsvisie geeft een zorgvuldige analyse van deze veranderingen en formuleert integraal beleid, gericht op het versterken van het woon- en leefklimaat in de gemeente.

In de Omgevingsvisie wordt ingezet op een hogere ambitie ten aanzien van het opwekken van duurzame energie en energiebesparing. De gemeente zal initiatieven van burgers en bedrijven voor het opwekken van duurzame energie en het realiseren van energieneutrale gebouwen en woningen faciliteren en stimuleren. Plannen voor zonnepanelen op de daken van (bedrijfs)panden worden omarmd en voor het (tijdelijk) inrichten van zonnevelden (velden met zonnepanelen) bestaan mogelijkheden, daarbij moet wel een beoordeling plaatsvinden op basis van de landschappelijke kwaliteit en afgestemd op schaal en energiebehoefte van het betreffende dorp. Het gebruik van aardwarmte biedt mogelijkheden en ook dat wil de gemeente stimuleren. Opsterland heeft veel houtopstand/biomassa, hierdoor zijn een aantal initiatieven van de grond gekomen om met hout of andere biomassa (bermgrass) energie op te wekken. Ook daar is wellicht meer mogelijk.

In het kader van de omgevingsvisie is door de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek gedaan naar het bestaande energiegebruik binnen de gemeente en naar de verschillende mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie. De verschillende opties zijn in navolgende figuur in kaart gebracht.

Mogelijkheden voor opwekken van duurzame energie in de gemeente Opsterland (bron: onderzoek RuG)

Voorgaande kaart maakt duidelijk dat er tal van mogelijkheden zijn voor energiebesparing en voor het opwekken van duurzame energie. In de directe omgeving van Ureterp wordt de opwekking van duurzame energie middels zonnevelden aangegeven. In paragraaf 2.2 is een onderbouwing gegeven ten aanzien van de omvang van het zonneveld ten opzichte van het dorp Ureterp. Voor wat betreft deze aspecten en gezien de duurzaamheidsambitie van de gemeente is de realisatie van het zonneveld in lijn met het gemeentelijk beleid.

4. Omgevingsaspecten

4.1. Milieuzonering

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies (woningen) noodzakelijk. Een zonnepark vormt geen milieuhinderlijke bedrijfsactiviteit in termen van milieuzonering.

Eventuele geluidhinder zou door transformatoren kunnen ontstaan. Het betreft transformatoren die vergelijkbaar zijn aan die in woonwijken. Voor transformatorstations (een buitengewoon conservatieve benadering van de te plaatsen transformatoren) geldt een te hanteren afstand van 30 m. Binnen deze afstand vanaf het zonnenveld zijn geen voor hinder gevoelige functies aanwezig. Aan de overzijde van de Skieppeleane zijn sportvelden, met bijbehorende bebouwing, aanwezig. Door de tussengelegen weg bevindt dit zich op ongeveer 20 m vanaf te perceelgrens waarop het zonnenveld wordt gerealiseerd. De transformatoren worden niet aan deze zijde, dan wel direct aan de weg geplaatst. Een afstand van 30 m tot de sportvoorzieningen is daarmee te borgen. De transformatoren zullen daarmee niet hoorbaar zijn. Geconcludeerd wordt dat het aspect bedrijven en milieuzonering de ontwikkeling niet in de weg staat.

4.2. Geluid

Een zonnepark vormt een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer. Het zonnepark is een type A-inrichting. De inrichting valt daarmee onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit maar er is geen melding of omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu nodig. Op voorhand kan worden geconstateerd dat deze inrichting geen relevante geluidbelasting veroorzaakt. Specifiek geluidsonderzoek is dan ook niet aan de orde.

Ook in het kader van de Wet geluidhinder kan een onderzoek naar geluidshinder achterwege blijven, omdat een zonnepark geen geluidgevoelig object is. Het plan is wat betreft geluidshinder uitvoerbaar.

4.3. Water

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen. Deze waterparagraaf doet verslag van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie, dat wil zeggen voor het grondwater en het oppervlaktewater.

Op 27 maart 2018 is voor het plan een digitale watertoets aangevraagd. De uitkomst hiervan is dat de normale procedure moet worden gevolgd. Het plangebied raakt de beschermingszone van de hoofdwatgang die ten noordoosten van het plangebied loopt. Deze beschermingszone kent een breedte van 5 m aan weerszijde van de waterloop. Voor het uitvoeren van bepaalde werken binnen deze zone is het nodig een watervergunning aan te vragen. Dit geldt ook voor het verbreden van de watgang aan de noordzijde van het plangebied. Hiervoor zal een watervergunning worden aangevraagd.

Voor het overige heeft het plan een beperkte invloed op de wateraspecten die van belang kunnen zijn bij ruimtelijke plannen. De waterhuishoudkundige situatie zal door de realisatie van het zonnepark niet tot nauwelijks wijzigen. Het regenwater zal van de zonnepanelen afspoelen op de bodem. Het regenwater stroomt af op de vrije ruimte tussen de opstellingen. Daar wordt geen gesloten verharding aangelegd; het regenwater kan onbelemmerd infiltreren. Compensatie van verharding is daardoor ook niet aan de orde. De zonnepanelen en de constructie wordt uitgevoerd van niet-uitloogbare materialen.

Het plan wordt door het aspect water niet in de uitvoering belemmerd.

4.4. Bodem

Het zonnepark wordt gevormd door bouwwerken, waar geen personen verblijven. Daarnaast zijn er geen grootschalige bodemingrepen aan de orde, waardoor grond moet worden afgevoerd of iets dergelijks. Bovendien worden ter plaatse geen ernstige verontreinigingen verwacht. Uit het raadplegen van het Bodemloket volgt dat er voor de betreffende locatie geen verdenking op bodemverontreiniging is. Verder onderzoek is dan ook niet aan de orde.

4.5. Archeologie en cultuurhistorie

Om inzicht te krijgen in mogelijke archeologische waarden in het projectgebied is de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) geraadpleegd. De FAMKE maakt onderscheid in twee onderzoeksperiodes: steentijd – bronstijd en ijertijd – middeleeuwen. Voor beide onderzoeksperiodes wordt geadviseerd archeologisch onderzoek uit te voeren bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 5000 m² (steentijd – bronstijd: Quicksan; ijertijd – middeleeuwen: Karterend onderzoek 3). De aanleg van het zonnenveld vereist vanwege de fundering op palen geen bodemingrepen met een dergelijk oppervlakte. Het uitvoeren van een archeologisch onderzoek is derhalve op voorhand niet noodzakelijk. Wel blijft bij uitvoering van het project de archeologische meldingsplicht van kracht. Dit betekent dat wanneer tijdens de uitvoering van werkzaamheden in het plangebied archeologische vondsten worden gedaan, dit moet worden gemeld bij het bevoegd gezag.

Uit de cultuurhistorische waardenkaart (CHK2) van de provincie Fryslân blijken voor het projectgebied geen specifieke cultuurhistorisch waardevolle kenmerken voor de locatie. De locatie valt binnen de begrenzing van het Aardkundig waardevolle gebied 5, zoals weergegeven op de CHK2. Het waardevolle kenmerk van dit gebied is de aanwezigheid van Dobben: komvormige terreinlaagten die soms zijn gevuld met water. De gaafste gebieden waar zich concentratie van dobben bevinden zijn aangegeven. Binnen het plangebied zijn echter geen dobben aanwezig.

4.6. Ecologie

Bij ruimtelijke plannen is het van belang om aandacht te besteden aan beschermde natuurwaarden. De effecten op natuurwaarden dienen te worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De wettelijke grondslag hiervan ligt per 1 januari 2017 in de Wet natuurbescherming.

De relevante wijzigingen in het projectgebied zijn:

- Aanleg zonnepark en daarbij behorende voorzieningen. Bij de aanleg van het zonnepark wordt gebruik gemaakt van licht materieel. De tijdelijke bouwplaats wordt voorzien van rijplaten. De bouwtijd van het zonnepark zal ongeveer 6 tot 8 weken bedragen.
- Het gebruik van het terrein als zonnepark.

Soortenbescherming

Het terrein is thans agrarisch in gebruik. Er zijn daarom geen bijzonder soorten te verwachten. Voor de werkzaamheden zal rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels en het voortplantingsseizoen van kleine grondgebonden zoogdieren (periode 15 maart tot 15 juli).

Gebiedsbescherming

Het projectgebied ligt niet binnen gebieden die bescherming hebben via de Wet natuurbescherming, dan wel de provinciale verordening.

Op voorhand kan in redelijkheid worden gesteld dat natuurwet en -regelgeving de uitvoerbaarheid van de ontwikkelingen niet in de weg staat.

Er is een ecologisch quickscan uitgevoerd met als conclusie:

Op voorhand kan in redelijkheid worden gesteld dat natuurwet en -regelgeving de uitvoerbaarheid van het ruimtelijke plan niet in de weg staat.

Het onderzoek is als bijlage toegevoegd aan de RO.

4.7. Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (buisleidingen, wegen, waterwegen en spoorwegen);
- het gebruik van luchthavens.

Een zonnepark is geen kwetsbaar of bekend kwetsbaar object in de zin van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (er zijn geen personen aanwezig). Uit het oogpunt van externe veiligheid zijn dan ook geen belemmeringen aan de orde.

4.8. Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing).

Het project gaat in de gebruiksfase niet gepaard met verbranding van (fossiele) brandstoffen. Ook is er geen sprake van een significante verkeersaantrekkende werking. Er vinden enkel verkeersbewegingen plaats in de aanlegfase. In de gebruiksfase vindt incidenteel verkeer plaats die samenhangt met het beheer en onderhoud van de zonneparken. Luchtverontreiniging is daardoor niet aan de orde. Het aspect luchtkwaliteit staat de realisatie van het zonnepark dan ook niet in de weg.

4.9. Kabels en leidingen

In het projectgebied zijn geen leidingen in het bestemmingsplan opgenomen. Door middel van het KLIC-systeem wordt rekening gehouden met de overige leidingen.

4.10. Milieueffectrapportage

In bijlage C en D van het Besluit m.e.r. is aangegeven welke activiteiten in het kader van het bestemmingsplan plan-m.e.r.-plichtig, project-m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Voor deze activiteiten zijn in het Besluit m.e.r. drempelwaarden opgenomen. Daarnaast moet het bevoegd gezag bij de betreffende activiteiten die niet aan de bijbehorende drempelwaarden voldoen, na gaan of sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, gelet op de omstandigheden als bedoeld in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling.

Realisatie van projecten met zonne-energie worden niet in het Besluit milieueffectrapportage genoemd. Ook is geen sprake van een landinrichtingsproject. Van dat onderwerp moet tevens worden aangetekend dat de huidige gebruiksfunctie ter plaatse gehandhaafd blijft. Voor het zonnepark is dus geen m.e.r. beoordeling nodig.

Gelet op de omvang van het totale project (circa 3,9 ha), de kenmerken van het project (zonnepark) en de aard van de effecten (zeer beperkt), wordt geconcludeerd dat ook anderszins er geen aanleiding is voor het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling.

5. Procedure en uitvoerbaarheid

5.1. Procedure

Artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en artikel 6.18 Besluit omgevingsrecht (Bor) verplicht om bij de voorbereiding van een omgevingsvergunning overleg te voeren met het Rijk, de provincie en het waterschap. Dit overleg is vormvrij en de betreffende instanties kunnen ook aangeven wanneer overleg niet nodig is.

Er is in dit kader overleg gevoerd met de provincie. De provincie heeft aangegeven zich te kunnen vinden in de ontwikkeling van dit zonne-park. Ook zijn burgers van te voren geïnformeerd over dit initiatief. Hier hebben zij ook gelegenheid gehad hun mening/zienwijze kenbaar te maken, zie paragraaf 5.2.

Burgers en maatschappelijke instanties worden tijdens de termijn van terinzagelegging van het ontwerpbesluit ook via de wettelijke procedure in de gelegenheid gesteld hun zienwijze kenbaar te maken.

5.2. Overleg met de omgeving

Op 4 april 2018 heeft een inloopbijeenkomst voor omwonenden plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst zijn de plannen voor het zonnepark toegelicht en besproken met de betrokkenen. Op 23 mei 2018 is een tweede bewonersavond georganiseerd, waarin toelichting is gegeven over de aanpassingen van het plan (als gevolg van de ontvangen feedback). Op de website www.groenleven.nl/zonneparkureterp zijn de presentaties te bekijken.

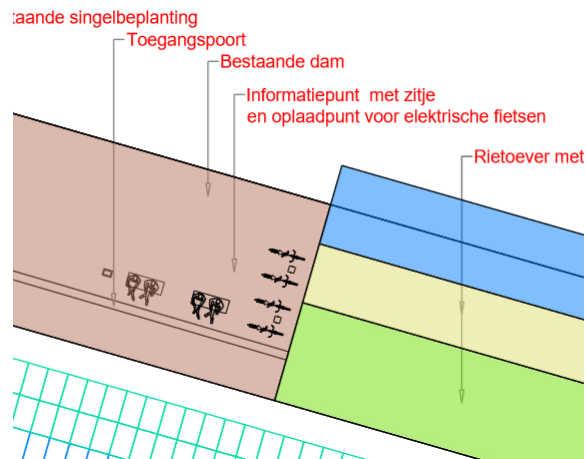
Tijdens de bijeenkomsten zijn vragenlijsten uitgedeeld waarop bewoners konden aangeven gebeld te willen worden. Opvolging heeft plaatsgevonden in de daaropvolgende week. Bij een bewoner van de Boerestreek heeft een keukentafelgesprek plaatsgevonden.

Naar aanleiding van de feedback van bewoners is besloten om een lokale hovenier in te huren voor een beplantingsplan. Bewoners hebben aangegeven met name ook wintergroene beplanting belangrijk te vinden om ook in dit jaargetijde weinig zicht te hebben op het zonnepark. Het beplantingsplan is hierop afgestemd.

Het idee is om schapen te laten grazen onder de panelen. De bewoner aan de Boerestreek die op de naastgelegen percelen zijn schapen laat weiden, is gevraagd zijn schapen te laten grazen onder de panelen en het onderhoud aan het gras te plegen. Zijn schapen zijn gecertificeerd zwoege- en scrapievrij en mogen niet in contact komen met schapen die deze status niet hebben. Anders gaat het certificaat verloren. Vandaar dat deze bewoner is gevraagd.

De directe 'buren' van de locatie zijn de drie sportverenigingen. Met deze verenigingen heeft overleg plaatsgevonden om gratis zonnepanelen op de daken te plaatsen om de verenigingen qua elektriciteit nul op de meter te bezorgen. De drie verenigingen gebruiken gezamenlijk ca 30.000 kWh op jaarbasis. Mocht de dakconstructie ongeschikt zijn om panelen te plaatsen, dan zal GroenLeven trachten de panelen te plaatsen op de parkeergelegenheid van de verenigingen. Daarbij geldt dat dit duurder is dan het plaatsen van panelen op daken en wij daardoor ca 20% minder panelen kunnen plaatsen. We gaan er daarbij vanuit dat de gemeente hiervoor een vergunning verleend, zonder leges voor GroenLeven. Mocht dit niet lukken, dan zal GroenLeven éénmalig een bedrag overmaken ter hoogte van de kostprijs voor het plaatsen van de panelen.

Bij de entree van het park is een zitje, waar het park kan worden bekeken. Tegelijkertijd bestaat er de mogelijkheid om de elektrische fiets op te laden.

GroenLeven maakt veel gebruik van lokale arbeid. Het plan is om lokale bedrijven de kans te bieden mee te profiteren van de komst van het park. Daarbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld het grondwerk, het hovenierswerk, het onderhoud en de bewakingsinstallatie.

GroenLeven heeft met de eigenaar van de grond (Boonstra) afgesproken om ook de daken van het bedrijf te voorzien van zonnepanelen (indien technisch mogelijk). Hiervoor is reeds een aanvraag ingediend bij de RVO. Dit sluit ook aan bij de maatschappelijke wens om vooral dakoppervlak te gebruiken voor het plaatsen van zonnepanelen.

Over het algemeen zijn de plannen positief ontvangen. De verslaglegging van de eerste avond is als bijlage aan deze ruimtelijke onderbouwing toegevoegd. Bij de tweede avond was iemand van de gemeente aanwezig.

5.3. Economische uitvoerbaarheid

Voor het aanleggen van een zonnepark is ingevolge artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening geen verplichting tot het vaststellen van een exploitatieplan. Volstaan kan worden met een overeenkomst waarin de te verhalen kosten zoals planschade in wordt opgenomen. Ook de uitvoerbaarheid van het plan in combinatie met de participatie wordt in deze overeenkomst meegenomen. De plankosten worden gedekt door de leges ingevolge de Legesverordening 2018 van de gemeente Opsterland. De overige kosten komen volledig voor rekening van de initiatiefnemer.

6. Conclusies

In voorliggende ruimtelijke onderbouwing is de voorgenomen bouw en het permanente gebruik van het zonnepark getoetst aan het ruimtelijk beleid en wet- en regelgeving ten aanzien van relevante sectorale aspecten. Uit de toetsing blijkt het volgende:

- De beoogde ontwikkeling is niet in strijd met het rijks-, provinciaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid;
- De beoogde ontwikkeling past binnen de bestaande ruimtelijke en functionele structuur;
- De diverse omgevingsaspecten staan de uitvoering van het project niet in de weg;
- Er is sprake van een economisch uitvoerbaar project;
- Het project levert een bijdrage aan de ambities met betrekking tot het opwekken van duurzame energie.